

Kunst en water

Het Transparante Huis

Gemaal Lely in de Wieringermeer stond de afgelopen twee maanden in het teken van een goed bezocht kunstproject: Het Transparante Huis. Vier kunstenaars gaven hun uiting aan het vaak onzichtbare werk van waterschappen. Ook het monumentale gemaal zelf stond in de belangstelling.

Lely in de Wieringermeer bij Medemblik is in velerlei opzichten een bijzonder gemaal. In de eerste plaats is het een van de topstukken uit de periode van het Functionalistisch Bouwen. Het is een ontwerp uit het omvangrijke oeuvre van de architect en bouwkundige ir. Dirk Roosenburg. Daarbij is het gemaal eveneens het symbool van het nieuwe land dat toen nog gewonnen en ontgonnen moest worden. Je zou kunnen spreken van de 'eerste steen' van het Zuiderzeeproject dat in 1930 met de inbedrijfstelling van dit gemaal van start ging. Ook het feit dat het gemaal twee keer het water uit de

Wieringermeer heeft gepompt - bij de aanleg in 1930 en een tweede keer in 1945 na de moedwillige inundatie door de bezetter - maakt het gemaal bijzonder. Een kleine, roodkleurige tegel in de grote, witte voorgevel herinnert aan dat feit. Het gemaal deed ongewijzigd dienst tot 1981. Dat jaar werden moderne ASEA motoren in het gemaal geplaatst. Ze waren helaas niet goed inpasbaar in het fraaie tegelpatroon in de machinehal dat helemaal op de oude motoren was aangepast. De vloer werd gevlakt en van een nieuwe laag voorzien. Daaronder zijn de oude tegels echter nog wel aanwezig.

Het gemaal Lely is zowel civieltechnisch als esthetisch een echt monument, een kunstwerk in de dubbele betekenis van het woord. Niet voor niets lieten vier kunstenaars - Joyce Ennik, Mariken Oltheten, Josevan Tubergen en Marli Turion - zich inspireren tot het inrichten van een expositie in het gebouw. De vier stelden zich tot doel de schaal, het volume en de beslotenheid van de 'binnenwereld' van het gemaal te gebruiken om dit zichtbaar te maken voor de buitenwereld en zo het vaak onzichtbare werk van het waterbeheer fysiek transparant te maken. Het ging er bij dit kunstproject niet

zozeer om het tentoonstellen van kunstwerken op zich, maar juist om de wisselwerking van installatieachtige uitingen met het monumentale gemaal.

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier werkte graag mee aan dit bijzondere project en stelde ruimten van het gemaal beschikbaar voor 'Het Transparante Huis'. "De expositie werd goed bezocht", aldus beleidsmedewerker Kunst & Cultuur Willem Messchaert. "Bezoekers hebben op een bijzondere manier kennis kunnen nemen van de functie van het gebouw. Men komt in een functionerend gemaal en ziet kunstwerken die op de werking zijn geïnspireerd. Wellicht een concept om in de toekomst te herhalen."

Voor meer informatie:
www.hettransparantehuis.nl